

Opazovanje stepske pribe

Chettusia gregaria v Sloveniji

Watching of the Sociable Plover

Chettusia gregaria in Slovenia

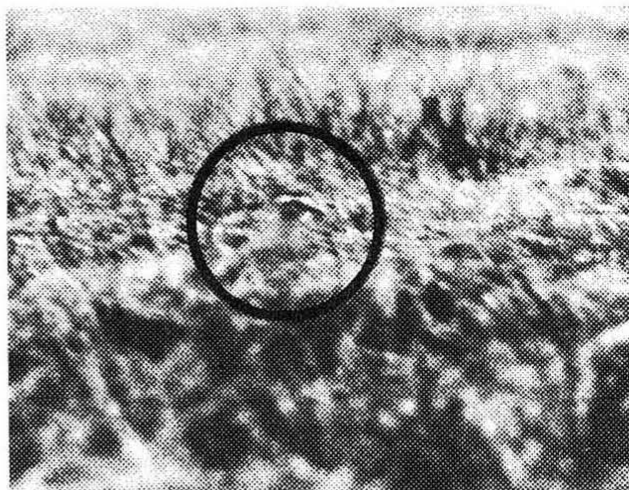
Dne 2.4.1983 sva se s kolegom D.Čer-netom okrog 11.ure vračala iz Drage pri Igu. Kljub temu da je bilo oblačno in je kazalo, da bo deževalo, sva se ustavila še na Mahu pri Igu, tik pred mostom čez reko Iščico. Upala sva, da je slabo vreme zadržalo vračajoče se selivke; prejšnje dni je namreč deževalo in celo snežilo. Tega dne je bila dopoldanska temperatura v Ljubljani okrog + 10°C.

Naenkrat sva v travi opazila neznano ptico, za katero sva najprej mislila, da je severni dular *Eudromias morinellus*; tako sva sklepala predvsem zaradi močne bele nadočesne črte in črnega temena. Ko sva si ptico temeljiteje ogledala, sva videla, da je ptica umazano rjave barve, na trebuhu črne, ki je prehajala v rjasto rdečo. Podrepje in rep sta bila bela; na koncu repa je bil črn rob. Dolge noge in kljun so bili temni. Tudi velikost in podoba ptice v letu sta naju prepričala, da pred nama nikakor ni dular. V letu je bila opazna belina v perutih/podobno kot pri rdečenogem martinu *T. totanus*, bel rep s črno obrobo, noge pa so mu molele izpod repa.

Kljub plašnosti ptice je D.Černe uspел napraviti nekaj fotografskih posnetkov. Kmalu za tem se je močno ulilo, nezna-na ptica pa je odletela in je nisva več videla. Naj dodam, da sva jo opazovala v družbi s pribami.

Ob pregledu povečanih fotografij je I.Geister ugotovil, da gre za stepsko pribo *Chettusia gregaria*, kar so kasneje potrdili tudi Božič, Gregori in Šere. Tudi midva z D.Čer-netom sva po pregledu strokovne literature ugotovila, da sva res opazovala stepsko pribo.

Ivo Božič je namreč 1967. leta fotografiral nagačen primerek stepske pribe, ustreljene pri Št.Vidu na Dolenjskem. Prinesel mu ga je preparator Petrič iz Blatne Brezovice. Žal se točni podatki o kraju in datumu o tem primerku

11. Primerek stepske pribe *Chettusia gregaria* opazovana na Ljubljanskem barju 2.4.1983 (D.Černe)

11. A specimen of the Sociable Plover *Chettusia gregaria* observed on Ljubljana Marsh on 2.4.1983 (D.Černe)

12. Nagačen primerek stepske pribe *Chettusia gregaria* iz Št.Vida na Dolenjskem z leta 1967 (I.Božič)

12. A stuffed specimen 1967 of the Sociable Plover *Chettusia gregaria* from Št.Vid in the Lower Carniola. (I.Božič)

niso ohranili. Kasneje je hiša skupaj s preparatom stepske pribe zgorela. Omeniti moram, da sva z D.Čer-netom v času opazovanja stepske pribe imela pri roki samo priročnik Die Vögel Europas/Peterson, Hollom, Mountfort/, kjer je stepska priba naslikana na koncu knjige med redkimi vrstami, na kar pa se v trenutni razburjenosti nisva spomnila. Tudi če bi pomislila na stran z redkimi vrstami, nama to verjetno ne bi veliko koristilo, saj je narisana preveč rdečkasto sivo.

Stepska priba gnezdi v suhih stepah in polpuščavah severnega Kazahstana, jugozahodne Sibirije in jugovzhodne Rusije preko Ōmska in Petropavlovska do Urala.

Prezimuje v severozahodni Indiji, pa tudi v severozahodni Afriki od Eritreje in severovzhodne Etiopije preko Sudana, Egipta in Iraka.

Opažena je bila tudi v nekaterih Srednje-, Zahodno- in Severnoevropskih državah, vendar povsod precej redko. V Avstriji in Nemški demokratični republiki je bila stepska priba doslej opažena samo enkrat /BB Vol.75, No.12, Handbuch der Vögel Mitteleuropas, Band 6/, na Poljskem trikrat, na Češkem in Nizozemskem štirikrat /BB Vol.75, No.1 in No.6, Handbuch.../, v Franciji pa devetkrat /BB Vol.76, No.6/. Po podatkih iz Catalogues faunae Jugoslaviae /Matvejev-Vasić 1973/ je bil Božičev podatek o opazovanju stepske pribe doslej edini za našo državo.

SUMMARY

On April 2, 1983 the author observed and photographed the Sociable Plover *Chetusia gregaria* on Ljubljana Moor. It was a wet and the Plover was in the company of a group of Lapwings *Vanellus vanellus*. It is noteworthy that in 1967 a hunter shot a Sociable Plover only 10 km away from this area and the specimen was preserved. These are the only two recorded instances of the sighting of the Sociable Plover in Yugoslavia.

LITERATURA

British Birds: Vol.75, No.1, No.6, No.12, Vol.76, No.6., Bedford 1982, 1983.

Glutz von Blotzheim, Bauer, Bezzel (1975): HANDBUCH DER VÖGEL MITTELEUROPAS, Band 6, Charadriiformes /1.teil/, Weisbaden

Heinzel H., Fitter R., Parslow J. (1972): PAREYS VOGELBUCH /The Birds of Britain and Europe/. Hamburg und Berlin

Makatsch W. (1981): DIE LIMIKOLEN EUROPAS. Berlin

Matvejev S.D., Vasić V.F. (1973): CATALOGUES FAUNAE JUGOSLAVIAE, Ljubljana

Moreau R.E. (1972): THE PALEARCTIC-AFRICAN BIRD MIGRATION SYSTEM, London

Peterson R., Hollom P.A.D., Mountfort G. (1974): DIE VÖGEL EUROPAS. Hamburg und Berlin

Andrej Sovinc

Ziljskega 7, 61000 Ljubljana

Pinoža *Fringilla montifringilla* novi — domnevni gnezdilec Slovenije

The Brambling *Fringilla montifringilla* — a probable new breeder of Slovenia

Ko sem 4. julija 1983 popoldne nabiral borovnice na Sivki /1006 m/ nad zaselkom Mrzli vrh nad Idrijo sem na svoje veliko presenečenje zaslišal petje pinože *Fringilla montifringilla*.

Ugotovitev se mi je od začetka zdela tako neverjetna, da ji enostavno nisem posvečal pozornosti, misleč, da gre najbrž za del petja zelencev, ki so bili poleg ščinkavcev zelo glasni in številni. Ko sem se naslednjega dne popoldne /5.7.83/ mudil na istem kraju, je bil vsak dvom, če res gre za pinožo, odveč. Svatovsko obarvan samec je prepeval v vrhu bližnje smreke! Po večurnem opazovanju je moja domneva o gnezditvi postala vse bolj verjetna: samec se je obnašal izrazito teritorialno. Rad je posedal na ista mesta na vrhovih smrek, včasih je v kratkem poletu ujel v zraku žuželko ter se vrnil na konico veje. Po intenzivnem petju, med katerim pa se ni oglašal z drugimi glasovi /javljanje in klicanje/, ki je trajalo 15 do 30 minut, je za približno toliko časa utihnil ter se izgubil med zelenjem. Nekaj časa sem ga zalezoval, potem pa mi je slučajno sam priletel na razdaljo kakih 7 m. V kljunu je imel drobne zelene gosence ter še naprej stikal za njimi po praproti. S polnim kljunom je zletel v krošnjo bližnjega macesna in že sem se videl v vlogi srečnega najditelja pinožinega gnezda. Takrat pa se je pojavil v bližini samec ščinkavec, vnel se je kratek pretep in pinoža je zalogaj pojedel. Težave pri zalezovanju mi je povzro-